

Felleskjøpet Agri SA
Postboks 469 Sentrum
0105 OSLO

Deres ref:
Vår ref: 2018/168782
Dato: 24.07.2018
Org.nr: 985 399 077

Att. Arnfinn Sjøseth

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

DISPENSASJON FRA FORSKRIFT OM SÅVARER FOR Å PRODUSERE SÅKORN PÅ AREALER SOM IKKE ER ORDINÆRE SÅKORNKONTRAKTAREALER

Vi viser til brev av 23. juli 2018 samt telefonsamtaler.

Felleskjøpet Agri SA (FKA) søker om dispensasjon fra § 7 (krav til utsæd), § 8 (krav til avlssted) og § 9 (melding om avl) i forskrift om såvarer slik at de kan benytte råvare fra andre arealer enn de arealene som er meldt inn som kontraktarealer for produksjon av sertifisert såkorn. Søknaden støttes også av Strand Unikorn AS. Felleskjøpet ber om at det legges til rette for å benytte avlingen fra floghavrefrie eiendommer eller driftsenheter der det er benyttet sertifisert såkorn og hvor det blir gjennomført en ordinær vekstkontroll utført av autoriserte vekstkontrollører før tresking. Felleskjøpet skriver videre at de, i tillegg til ordinære rutiner for sertifisert såkornproduksjon, vil gjennomføre intensivt prøvetaking i produksjonen.

Da tresking mange steder er nært forestående, ber Felleskjøpet om en svært rask behandling av søknaden.

Bakgrunnen for å søke dispensasjon er en langvarig tørke som resulterer i en betydelig avlingssvikt på såkornarealene med potensiale for minst 50% reduksjon på Østlandet. På grunn av vanskelige innhøstingsforhold og dårlig spireevne høsten 2017 ble beredskapslageret av såkorn brukt opp våren 2018. Felleskjøpet har hatt utstrakt kontakt med leverandører av såkorn i Sverige, Finland og Danmark for å undersøke hva man har av muligheter til å importere, men fordi hele Nord-Europa er rammet av tørke, er det en meget avventende holdning til å selge såkorn til det norske markedet. Det er forventet at det vil bli sådd store arealer med høstsådde vekster i høst, noe som kan redusere behovet for såkorn av vårkorn, men dette er usikkert, da man må ta høyde både for dårlig etablering og utvintring av høstkorn. Oppsummert vil dette skape utfordringer når det gjelder å levere tilstrekkelig mengde såkorn for sesongen 2019.

Rettslige forhold

I følge forskrift av 13. september 1999 nr. 1052 om såvarer (såvareforskriften), § 7 (krav til utsæd), kan avl bare skje på grunnlag av utsæd som bestemt i vedlegg A5. Det følger av vedlegg A5 punkt 2 (krav til utsæd), at laveste godkjente klasse for utsæd av såkorn er klasse C1.

Ifølge forskriftens § 8 (krav til avlssted) kan avl av såvare bare foregå på grunnlag av en skriftlig kontrakt mellom en såvareforretning og den enkelte kontraktavler og i henhold til dyrkingsreglene i vedlegg A5.

Det følger av vedlegg A5, punkt 3 (kontraktavlerens generelle plikter) at kontraktarealene skal være på jord som er skikket for avlen, at kontraktavleren skal ta nødvendige forholdsregler slik at varen ikke forurenses og at alle maskiner og redskaper, samt transportutstyr, tørke og lager skal rengjøres før bruk. Ved såkorn dyrking skal skurtreskeren bare brukes på arealer som er underlagt vekstkontroll. Ved såkorn dyrking skal avleren sørge for at kontraktarealene blir nøye kontrollert for floghavre minst en gang i veksttida, mellom skyting og modning, og avler skal fylle ut en egenerklæring. Videre skal avleren levere en eiendomsspesifikasjon og en kartskisse til bruk ved vekstkontroll.

Det følger av vedlegg A5, punkt 6 (antall sorter av samme art på driftsenheten) at det kun er tillatt å avle en sort av samme art på driftsenheten. Det er tillatt å avle vår- og høstformer av samme art. Ved overvintringsskader av høstkorn er det ikke tillatt å bruke vårkorn av samme art for å reparere skadene.

Det følger av vedlegg A5, punkt 7 (avl av korn utenom kontrakt) at dersom det avles korn på driftsenheten som ikke er beregnet til sertifisert såvare, skal såkornet på dette arealet minimum være av klasse C2.

Det følger av vedlegg A5 punkt 8 (avstandsisolering) at såkornarealer skal ha en klar avgrensning slik at de er beskyttet mot innblanding.

I følge forskriftens § 9 (melding om avl) skal såvareforretningen gi skriftlig melding til Mattilsynet om utsædspartier til kontroll dyrking og arealer til vekstkontroll etter reglene i vedlegg A6. Det følger av vedlegg A6 at frist for innmelding av utsædspartier er 15. april og for endelig innmelding av kontraktarealer er 1. juni.

I følge § 38 i såvareforskriften kan Mattilsynet i særlige tilfeller dispensere fra bestemmelsene i denne forskriften forutsatt at det ikke vil stride mot Norges internasjonale forpliktelser, herunder EØS-avtalen.

Vurdering

Adgangen til å gi dispensasjon er ment som en snever mulighet for fritak. Forutsetningen for å kunne dispensere er at det foreligger et "særlig tilfelle". Vi legger til grunn at langvarig tørke har ført til betydelig avlingssvikt på Østlandet som også rammer såkornproduksjonen. Beredskapslageret av såkorn ble brukt opp våren 2018. Vi legger også til grunn at tørken rammer hele Nord-Europa og at det derfor ser ut til at det også vil bli vanskelig å få tak i nok såkorn av sorter som egner seg for dyrking i Norge via import.

Situasjonen som har oppstått vurderes å være et særlig tilfelle utenom det som er vanlig, og utover det man med rimelighet har kunnet forutse eller forebygge. Vilåret for å kunne gi dispensasjon vurderes å være oppfylt.

For å sikre god kvalitet på såkornet og minimere risikoen for spredning av floghavre, er det viktig at dyrkingsreglene blir fulgt så langt det lar seg gjøre selv om arealene i utgangspunktet ikke var tiltenkt produksjon av såkorn. Mattilsynet vil derfor gi dispensasjonen under forutsetning om at dyrkingsreglene følges i størst mulig grad.

Dispensasjonen begrenses også til bare å gjelde omsetning i Norge og for salgssesongen 2018/2019.

Vedtak

På bakgrunn av vurderingene ovenfor, og i medhold av såvareforskriftens § 38, dispenserer Mattilsynet fra såvareforskriftens § 7, 8 og 9 herunder vedlegg A5 og A6, slik at Felleskjøpet Agri SA kan omsette korn fra arealer som ikke er ordinære såkornkontraktarealer som sertifisert såkorn, klasse C2.

Dispensasjonen gis under følgende forutsetninger:

- 1) Utsæden på arealene der det skal høstes såkorn må være kjent og det må være brukt sertifisert såkorn av minimum klasse C2.
- 2) Det må ikke være funnet floghavre på landbrukseiendommen.
- 3) Avlerne, arealene og utsædspartiene som er brukt skal etterinnmeldes til Mattilsynet raskest mulig.
- 4) Det må inngås skriftlige kontrakter med avlerne for alle arealer der man vil høste såkorn.
- 5) Det skal gjennomføres ordinær vekstkontroll, av vekstkontrollører autorisert av Mattilsynet, av alle arealer der det skal høstes såkorn
- 6) Arealene der det skal høstes såkorn må være skikket for avl av såkorn og alle maskiner og redskaper samt transportutstyr, tørke og lager skal rengjøres før bruk til såkorn.
- 7) Såkorntreskeren skal så langt det lar seg gjøre bare brukes på arealer som er underlagt vekstkontroll.
- 8) Dersom det avles flere sorter av samme art på driftsenheten, må disse holdes adskilt gjennom hele prosessen (adskilt tørke, lager og transport) og skurtresker må rengjøres godt før tresking av det som er tiltenkt å bli såkorn.
- 9) Dersom det avles korn på driftsenheten som ikke er beregnet til sertifisert såvare, skal såkornet som er brukt på dette arealet minimum være av klasse C2.
- 10) Det ferdig produserte såkornet må minimum oppfylle kvalitetskravene for klasse D i såvareforskriftens vedlegg B1.
- 11) Såkorn som er omfattet av dispensasjonen kan omsettes til og med 30. juni 2019.
- 12) Såkorn som er omfattet av dispensasjonen kan bare omsettes i Norge.
- 13) Såkorn som er omfattet av dispensasjonen skal ikke brukes som utsæd til videre oppformering av såkorn.

Vedtaket er et enkeltvedtak som kan påklages til overordnet instans (Mattilsynet, Hovedkontoret) i henhold til forvaltningslovens bestemmelser om dette, jf. lovens kapittel VI. Klagefristen er tre uker fra tidspunkt for underrettelse av vedtaket, jf. forvaltningsloven § 29 1. ledd. Eventuell klage rettes til Mattilsynet, Region Stor-Oslo. Skjemaet "Klage på forvaltningsvedtak" kan lastes ned fra <http://www.signform.no/dss/>.

Med hilsen

Abdelkarim Abdellaue
Avdelingssjef

Pia Borg
Seniorrådgiver

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.
Dokumenter som må ha signatur blir i tillegg sendt i papirversjon.*

Kopi til:
Graminor AS
Felleskjøpet Rogaland Agder
Strand Unikorn AS